

ברכות מ. - שונות

חזושי הרמב"ן מסכת ברכות דף מ עמוד א

ופסקו בגמ' א"ר זירא ואי תימא רבי חנינא בר פפא הלכה כר' יהודה. (א"ה בנוסחי דידן גרסינן אין הלכה כר"י, וצדקו דברי הגאונים ז"ל דהו גרסי הכי בגמ', ולמה שפסק למעלה בכוסס את החטה לעיל בגמ' דף ל"ז א' אוקמוה כר"י יע"ש, והוא ז"ל לטעמיה אזיל דהלכה כר"י ולפום גירסא דידן בגמרא לית הלכתא כההיא ברייתא וכירושלמי כמובן, הלא כה דברי חיים מודעי. [א"ה, כ"ה בדפו"ר, ובהגהות הגרא"מ הורוויץ ז"ל הביא דבילקוט הגרסא הלכה כר"י, ועיי"ש]). וראיתי לגאונים ורבינו ז"ל שלא כתבו בחבוריהם פסק זה, ובכולם כתבו בפה"א, ונראה שהם ז"ל סומכים בזה בסוגיות שבפרק הזה שלא הזכירו ברכתו של ר' יהודה בשום מקום בקורא וצנן בסוגיא דרב יהודה ושמואל (ל"ו א') ובשלקות בסילקא וכרתי בסוגיא דעולא ורבי יוחנן (ל"ח ב') [וכרוב] ודורמסקנין בסוגיא דתלמידי דבר קפרא (ל"ט א'), וכן כיוצא בהן, ואנו דעתנו צריכא עיון שאין לדחות פסק שפסקו בגמרא בלא מחלוקת אלא מסוגיא מפורשת מאלו, דודאי סוגיא דכרוב ודורמסקנין כיון דלאו בפלוגתא דפרי האדמה ומיני דשאים איתמר, אלא בפלוגתא דתלמידי בין ברכה דשהכל וברכה דפירות עצמן היא, נקטי בגמ' לישנא דרוחא להו אליבא דת"ק דהיא סתם מתני', ומינה לר' זירא דפסק כר' יהודה פלוגתייהו בהכי נמי היא, דמאן דפליג סבר בשר שהכל ושלקות מיני דשאים, הילכך חשוב עדיף, תדע דהא דורמסקנין פרי העץ נינהו, אלא נקט ליה פרי האדמה דברוכי לרווחא וה"ה לפרי העץ, וה"ה לר' יהודה במיני דשאים דחד טמא וחד דינא הוא, וכל שכן סוגיא דשלקות דכולה ארישא דמתני' קיימא דדייקי עלה קתני ירקות דומיא דפת, ונקיט להו ברכה דת"ק כרישא דמתני', ומינה לר' יהודה מיני דשאים כירקות, דכיון דפליגי בשינוי דאור אי משנה להו ברכה דגופייהו לשהכל אי לא, לא איכפת להו לאדכורי שתי ברכות פרי לרבנן ומיני דשאים לר' יהודה, וכל כי האי גוונא לאו דוקא ויגיד עליו ריעו הוא, ובודאי סוגיא דקורא קשיא מהנך, דכיון דמימרא היא ושמעתא בפני עצמה איתמר אף על גב דבפלוגתא דפרי (העץ) [האדמה] ושהכל איתמרא איכא למיחש לה, ואפ"ה לא מסתבר למדחי מינה פסקא דגמ' דמפרשא בהדיא דהלכה כר' יהודה ואסמכוה אקרא.

רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד הלכה יב

הפריש בכוריו ויבש המעיין או שנקצץ האילן מביא ואינו קורא לפי שזה כמי שאין לו קרקע שהרי אבדה.

רמב"ם הלכות ברכות פרק ח הלכה י

בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא, ועל פירות האדמה בורא פרי העץ לא יצא, ועל כולם אם בירך שהכל יצא, ואפי' על הפת ועל היין.

רא"ש מסכת ברכות פרק ו סימן כג

כג מתני' בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא ועל פירות הארץ בורא פרי העץ לא יצא ועל כולם אם אמר שנ"ב יצא ועל דבר שאין גידולו מן הארץ אומר שנ"ב. ועל החומץ ועל הנובלות ועל הגובאי אומר שהכל נהיה בדברו ר' יהודה אומר כל שהוא מין קללה אין מברכין עליו ובגמרא קאמר כל דבר שעושה פירות משנה לשנה נקרא עץ אבל כל דבר שצריך לזורעו בכל שנה נקרא פרי הארץ ועוד אומר סי' אחר בתוספתא [דכלאים פ"ג] כל שמוציא עליו מעיקרו עשב הוא ומברך עליו בורא פרי האדמה וכל שמוציא עליו מענפיו אילן הוא ומברכין עליו בורא פרי העץ.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן רג סעיף ב

על התותים הגדלים בסנה, בפה"א. הגה: דלא מקרי עץ אלא שמוציא עליו מעצו, אבל מה שמוציא עליו משרשיו לא מקרי עץ, והני כיון דכלה עציו לגמרי בחורף והדר פרח משרשיו, מברכין עליו בפה"א (טור ומרדכי בשם תשובת הגאונים).